

naših ornamentov za celo zbirko — surovi so še motivi in preobrazovati jih bo treba ter uvajati v arhitekturo in na naša obrtna učilišča, po njih pa v umetne obrti. Tudi tukaj nam nedostaje dražih publikacij čeških in ruskih; prepričalo nas je število članov da bi vzogli, kar potrebujemo. Poleg velikih žrtev privoščiti se ne moremo dosedaj družega nego jedva svojo čitalnico zbog oddaljenosti od osrednjega društva.

Velespoštovani gospod! Usodili smo, si obrazložiti Vam težnji naše — vedeli smo, da nimamo sedaj mnogo opore in somišljeništva, zato se obračamo do Vašega Blagorodja, ter Vas prosimo po možnosti podpirati naša stremljena. Oprostite, če se drznemo povabiti Vas v očigled sedanjemu položaju in hotenju našemu k pristopu v „Klub. slov. tehnikov kot svetovalec in porodnik.

O delih naših se bo poročalo po pravilih točno koncem vsakega leta. Delali bomo pa z veliko večjim veseljem, če bomo videli, da smo našli pospeševalcev našega zanimanja. Posledice gotovo ne izostanejo. Da Bog poživi tehniško jedinstvo!“

Slovenski tehniki so se lotili težavnega dela, a ves narod jim bo hvaležen, če je poženejo. Zato pa upamo, da bode slovenska inteligencija klup vestno in zadostno podpirala, kar jej s tem kar najtopleje priporočamo.

Obrtnijske raznoterosti.

Sredstvo za mazanje jermenov pri mašinah. Znano je, da postanejo jermeni kmalu krhki, trdi in nerablivi, ako se temu pravočasno ne pride v okom. V ta namen hvalijo nastopno sredstvo: Napravi se zmes smolnega olja in 10 odstotkov sljude (Glimmer) in s to zmesjo se nov jermen večkrat prevleče. Potem se jermen nekaj tednov rabi, konečno pa še enkrat prevleče z imenovano zmesjo. Tak jermen traja desetkrat toliko časa, kakor jermen, ki ni bil namazan.

Kako se pere volneno blago. Volnene stvari jopce, hlače itd. denejo se najprej v mlačno vodo, potem se dobro zmilijo, ne da bi jih kaj drgnili. Napravi se vroča milna voda, kateri se pridene žlico salmijaka, v to vodo se namočijo namiljene stvari, potem pa splaknejo dvakrat ali trikrat v gorke vodi. Najfineja volna se tako ne pokvari. Blago ostane mehko in elastično.

Kmetijstvo.

Prednosti prodaje žita potom zadrug.

V Ameriki nimajo žita v žitnicah na zemljiščih kmetovalcev, temveč je takoj izvozijo v velika skladišča v trgovske kraje, od koder se ob ugodnem času v kakeršni koli množini spravijo na svetovni trg.

Pri nas je pa žito v večjih in manjših množinah spravljeno pri kmetih v žitnicah in pride na trg še le po raznih vmesnih trgovcih. Zato se pa vsaka večja naročba hitreje in ceneje dobi iz inozemstva, kakor pa v

domovini. Ugodnosti trgovišča se dajo izkoristiti z vnanjim žitom, dočim se z domačim ne morejo.

V večjih trgovskih mestih imajo pač velika skladišča za žito, ki so pa celo škodljiva našemu kmetijstvu. V njih se v velicah množinah nakupčuje inozemsko žito, ki pritiska s ceno na domače pridelke. Če je tudi domače žito v teh skladiščih, je to le v interesu trgovcev, ne pa v interesu kmetov.

Če bi se napravila zadržna skladišča, bi bila vsaka vmesna trgovina bolj ali manj nepotrebna. Dobiček, ki ga napravi prekupovalci, bi ostal v žepih kmetovalce.

Kmet je zato večkrat odvisen od prekupca. Poslednji ima v rokah ne le prodajo, temveč je tudi hkratu založnik in bankir. Prekupovalci si znajo to izkoristiti in kmet mora kupovati in prodajati po ceni, katero mu narokujejo prekupovalci. Seveda brez prekupovalcev popolnoma ne bomo nikoli izhajali, a toliko se pa da storiti, da nam tako prekupovalstvo ne bode na škodo.

Če so zadruga, tudi kmet more dobiti na posodo na žito, ki je v skladišču. Po posredovanju zadruga dobi posojilo, navadno dve tretjini, kolikor je vredno žito, katere je pripeljal v skladišče. Sedaj mora kmet večkrat žito po ceni prodati, ker potrebuje denarja, če se napravi zadržna skladišča, tega ne bode treba. Kmet bode čakal, da bode žito prodal, kadar bode dražje.

Tudi zaradi tega mora včasih kmet žito prodati, ker nima prostora, da bi ga mogel spraviti. Če se zadržna skladišča napravi, se mu bode tudi v tem oziru pomagalo.

Zadruga vzame vso odgovornost za prevzeto žito in bode zatorej kmet tudi bolj brez skrbi. Poleg tega se bodo pri zadrugi napravili lahko dobri stroji za čiščenje žita, kar posamičnim ni mogoče. Žito se bode lahko zmešalo in tako bode zadruga lahko mnogo enakomernega blaga postavila na trg, kakor zahteva žitna trgovina.

Zadruga tudi lahko daje svete, kakšno žito naj se seje, ko skušnje pokažejo, katere vrste se ložje spravijo v trgovino. Vsaj so tudi sladorne tovarne privadile kmete, da sejejo neke gotove vrste pese. Zadruga kmetom tudi lahko preskrbi seme.

Taka zadruga tudi vspešno more prodajati žito vojaškim zalagališčem. Od posamičnika vojaško oblastvo žita ne vzame, ker se večkrat nanj ne zanese, da bi zares poslal dobro blago. Zadruga si tudi lahko napravi mline in pekarije, kjer to kaže. Iz tega čitatelji razvidijo važnost zadrug za tiste, ki žito pridelujejo.

Zakaj peša kmetski stan?

„Edinost“ je priobčila o tem naslednji članek: Kdor vpraša kmeta, kako se mu godi, slišal bode povsod jeden in isti odgovor: „Slabo! Če pojde tako naprej, pridemo v malo letih vsi na kant. Kako naj plačujemo davke in priklade, kako obresti od dolgov, ko iz ničesar ni mogoče dobiti denarja? Kar imamo na prodaj — in srečno leto, ako imamo kaj prodati — moramo navadno oddati

prav po slepi ceni, da le dobimo kak novčič in se znebimo najsilnejših dolžnosti. Stare dobre kmetije propadajo, revno ljudstvo pa se množi, kakor gobe po dežju. Popivanje žganja kvari v mnogih krajih mlado in staro. Vsako pismo se mora delati po notarju, vsaka tožba po odvetniku in kadar pride do zapuščinskih razprav, toliko je plačati za pisma in pristojbine, da bi človek kar obupal!

In tako ti toži ubogi kmetič in če je mož postaran, prične hvaliti prejšnje čase, ko še ni bilo toliko teh plačil in toliko teh priklad, občinskih, cestnih, deželnih, šolskih, cerkvenih in tako dalje.

Preveliki dedni deleži, previsoke dote in neprimerni užitki so torej storili, da se je nakopičilo toliko dolgov na kmetijah. Sin ali hči, kadar prevzame posestvo od očeta, le prerad dovoljuje vse, kar si izgovarjajo oče ali stariši za sebe in za druge otroke. Hoče postati sam svoj in nadeja se, da se bode dalo pridelati toliko, kolikor bode treba za poravnanje vseh dolžnostij. Dosedanji lastnik pa navadno prečenja to, kar ima in pridržuje sebi in drugim otrokom toliko, da prav za prav nič ne ostane novemu gospodarju. Pogodba se naredi in vknjiži pri notarju. Kmetija, na kateri morda poprej ni bilo dolga, je odslej tako zadolžena, da gospodar omaguje pod težo naloženih mu dolgov in če more, proda kmetijo prostovoljno; ako ne, pa se to zgodi eksekutivno, kadar sodediči zahtevajo svoje deleže.

Da bi vendar naši kmetje, kadar izročajo kmetijo sinu ali hčeri, toliko modri bili, da bi jim ne nakladali takih bremen, katerih isti ne morejo prenašati. Iz tega izvirajo le tožbe in konečno prepad kmetije, kar je na največo škodo vsej rodbini, starim in mladim; kajti mladi postanejo reveži, stariši pa tudi dostikrat izgubivajo izgovorjene užitke.

Opravičena je tudi pritožba, da se premalo stori za pouk kmečkega ljudstva v kmetijskih stvareh; v poljedelstvu, živinoreji, sadjarstvu, vinarstvu, čebelarstvu itd. Naj bi se napravljale nadaljevalne ali nedeljske šole, v katerih bi se šoli odrasli fantje in tudi že odrasčeni ljudje poučevali v kmetijstvu. Kmetje naj bi sami zahtevali take šole. Seveda treba, da se potem tudi ravnajo po teh poukih, ne pa, kakor se navadno godi, da ostajajo pri starem kopitu vzlic temu, da čitajo knjige in kmetijske liste.

Govoril sem o raznih vzrokih, zakaj mnoge kmetije propadajo; zamolčati pa ne smemo, da kmečko ljudstvo samo ni brez krivde. Skoro povsod je izginila trpežna obleka domačega izdelka; denar in čas se tratita po nepotrebnem klatenji po semnjih, kjer kupujejo za svoj kravavi denar slabe obleke.

In nadalje, koliko nepotrebnih potov nastaja in koliko denarja se meče skozi okno po nagajivih tožbah pri sodiščih! So kraji, kjer ljudje za vsako malenkost letajo k sodišču na škodo sebi in zatožencu.

Kdor je na kmetih priden za delo, kdor si ogleda vsak novčič, predno ga izda, kdor se zvesto ravna po

človeških in božjih zapovedih, tudi dandanes lahko opomore sebi in svoji družini ter se preživlja pošteno, če prav s težavo. In ker je takih pridnih, štedljivih in poštenih kmetov, hvala Bogu, še veliko med Slovenci, upamo v boljšo prihodnost kmečkega stanu. V to svrhu morajo pripomagati vsi drugi stanovi, kajti blagostanje kmetov je blagostanje vsega naroda.

Kmetijske raznoterosti.

Ne maži s katranom dreves! Nekateri imajo navado, da okrog debela namažejo drevo s katranom ali limom. Skušnje so pa pokazale, da to drevesu škoduje. Nekatera drevesa so se vsled tega kar posušile. Priporoča se torej, da se gosenični lep ne namaže naravnost na leb, temveč na kak papir, ki se priveže okrog drevesa. Če je lub hrapav, naj se lubu z ilovico zadelajo razpoke pod papirjem, da gosenice ne morejo dalje po njih.

Priprost način za hranjenje mesa. Da se suhega mesa ne lotijo žuželke, se priporoča, da se na mesni strani prevleče z ilovico. Ilovica se namoči, potem se pa z rokami ž njo meso prevleče. Ilovična skorja mora biti gosta. Posebno kosti namaži dobro iz ilovico. Tako meso ohrani se več let, ostane sočno in okusno. Predno se dene kuhati, se ilovica kaj lahko odstrani.

Poučni in zabavni del.

Kremel.

Od nekdanj se je obračala velika pozornost kraju, kjer se kronajo ruski carji, slavnemu moskovskemu Kremlu z njega palačami in cerkvami.

V Kremlu so štiri carske palače, veliki Kremel, mali Kremel, carjevo zabavišče in orožna palača. V Kremlu so štiri cerkve. V Uspenskega cerkve se kronajo ruski carji. Nič manj sloveča je cerkev arhangeljev, v kateri so grobi ruskih velikih knezov in carjev do Petra II. Aleksejeviča. Tretja kremeljska cerkev je cerkev Marijinega oznanjenja, četrta pa cerkev dvanajstih apostolov, v kateri se pripravlja sveto mazilno olje za kronanje. V Kremlu sta nadalje jeden moški in jeden ženski samostan. Poleg slavnega zvonika Ivana Velikega so v Kremlu še orožarna, sodišče, vojašnice itd. Kremel je v sredi mesta in je obzidan s 1050 sežnjev dolgim zidom. Zid krasí 16 stolpov. V Kremel se pride skozi pet vrat, ki so obrnena na vse strani mesta. Mej njimi so najslavnejša Izveličarjeva vrata, katera imajo Izveličarjevo podobo. Pred to podobo se vsakdo odkrije v Moskvi. Car Aleksej Mihajlovič je bil dal postaviti to podobo in zaukazal, da se mora vsakdo pred njo odkriti. Poleg zvonika Ivana Velikega leži na tleh carski zvon, ki tehta 2445 meterskih centov. Pripoveduje se, da je ob velikem požaru 1707. leta bil pal iz zvonika, kar dokazuje kos, ki leži odbit zraven njegovega. Zvon je tako velik, da bi pred njim lahko stal jezdec na konju. Na prostoru pred vojašnicami stoje stari topovi, jeden mej njimi je posebno znamenit, takoimenovani carski top.